

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 133/11

Luksemburg, 6 grudnia 2011 r.

Wyrok w sprawie C-329/11
Alexandre Achughbabian / Préfet du Val-de-Marne

„Dyrektywa w sprawie powrotów” sprzeciwia się unormowaniu krajowemu, które nakłada na nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego karę pozbawienia wolności w trakcie postępowania w sprawie powrotu

Dyrektywa ta nie sprzeciwia się wymierzaniu, zgodnie z normami prawa krajowego i z poszanowaniem praw podstawowych, sankcji karnych obywatelom państw trzecich, wobec których zastosowano omawiane postępowanie w sprawie powrotu i którzy dalej nielegalnie przebywają na terytorium krajowym bez uzasadnionego powodu niepodejmowania działań zmierzających do powrotu

Dyrektywa w sprawie powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (zwana „dyrektywą w sprawie powrotów”)¹ określa wspólne normy i procedury, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do wydalenia z ich terytoriów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich.

Dyrektywa przewiduje wydawanie, w stosunku do wszystkich nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, decyzji nakazujących powrót, rozpoczynający się co do zasady okresem dobrowolnego powrotu, po którym następują, w razie potrzeby, przymusowe środki wydalenia.

W wypadku gdy nie dochodzi do dobrowolnego wyjazdu, dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do przeprowadzenia przymusowego wydalenia przy użyciu możliwie najmniej restrykcyjnych środków. Tylko w sytuacji, gdy istnieje ryzyko nieskutecznego wydalenia, państwo członkowskie może zastosować wobec danej osoby środek detencyjny, którego czas trwania nie może w żadnym razie przekroczyć 18 miesięcy.

W niniejszym przypadku Alexandre Achughbabian, obywatel armeński, przekroczył granice Francji w 2008 r. W 2009 r. wydano wobec niego decyzję na szczeblu prefektury zobowiązującą do opuszczenia terytorium francuskiego i określającą miesięczny termin dobrowolnego wyjazdu. W związku z odmową opuszczenia Francji, w czerwcu 2011 r. wydana została nowa decyzja nakazująca powrót w formie zarządzenia o doprowadzeniu do granicy, bez wyznaczenia terminu do dobrowolnego wyjazdu. Ponadto, władze francuskie postanowiły o zatrzymaniu A. Achughbabiana, a następnie aresztowaniu go za nielegalny pobyt, które to środki podważył on przed francuskim sądem.

Cour d'appel de Paris (Francja), przed którym obecnie toczy się ten spór, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy „dyrektywa w sprawie powrotów” sprzeciwia się unormowaniu francuskiemu,² które nakłada karę pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku oraz karę grzywny w wysokości 3 750 EUR na obywatela państwa trzeciego przebywającego nielegalnie we Francji, który po upływie trzech miesięcy pobytu nie posiada wymaganych dokumentów i wiz, a w szczególności karty pobytu.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348, s.98).

² Artykuł L 621-1 francuskiego kodeksu wjazdu i pobytu cudzoziemców oraz prawa azylu (Ceseda).

A. Achughbabian w chwili wystąpienia do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym nie przebywał już w ośrodku detencyjnym. Pomimo to Trybunał postanowił rozpoznać tę sprawę w trybie postępowania przyspieszonego z uwagi na to, że inne, podobne postępowania przed sądami francuskimi są również w toku. Trybunał podkreślił konieczność rozpoznania sprawy w najkrótszym możliwym terminie w celu uniemożliwienia ewentualnego niezgodnego z prawem pozbawienia wolności lub ograniczenia czasu trwania takiego pozbawienia wolności.

W dzisiejszym wyroku Trybunał zauważył w pierwszej kolejności, że dyrektywa – której celem nie jest pełna harmonizacja norm krajowych dotyczących pobytu cudzoziemców – dotyczy jedynie decyzji nakazujących powrót i ich wykonywania. W rezultacie, **dyrektywa nie sprzeciwia się przepisowi prawa krajowego kwalifikującemu nielegalny pobyt obywatela państwa trzeciego jako wykroczenie i przewidującemu za nie sankcje karne, w tym karę pozbawienia wolności.**

Dyrektywa nie sprzeciwia się również umieszczeniu w ośrodku detencyjnym celem ustalenia, czy pobyt obywatela państwa trzeciego ma charakter legalny. Jednakże, Trybunał uściślił, że organy krajowe są zobowiązane prowadzić działania przy zachowaniu staranności i bez zbędnej zwłoki zając stanowisko w kwestii legalności pobytu danej osoby. Po ustaleniu, że pobyt ma charakter nielegalny, omawiane organy powinny co do zasady wydać decyzję nakazującą powrót.

Następnie Trybunał badał zgodność francuskiego uregulowania z omawianą dyrektywą pod kątem tego, czy może ono prowadzić do wymierzenia kary pozbawienia wolności **w trakcie postępowania w sprawie powrotu.**

Trybunał przypomniał w związku z tym tezy postawione w orzeczeniu w sprawie El Dridi³, zgodnie z którymi państwa członkowskie powinny dostosować swoje ustawodawstwo karne w obszarze nielegalnej imigracji i nielegalnego pobytu w taki sposób, by zapewnić przestrzeganie prawa Unii. Państwa te nie mogą zatem stosować uregulowania z zakresu prawa karnego, mogącego zagrażać realizacji celów wytyczonych przez „dyrektywę w sprawie powrotów”, a tym samym pozbawiać ją skuteczności.

Trybunał dokonał następnie wykładni zawartych w dyrektywie wyrażeń „środki” oraz „środki przymusu” i stwierdził, że odnoszą się one do każdej interwencji, która prowadzi w sposób skuteczny i proporcjonalny, do powrotu zainteresowanego. Tymczasem, zdaniem Trybunału, **nałożenie i wykonanie kary pozbawienia wolności w trakcie postępowania w sprawie powrotu nie przyczynia się do realizacji wydalenia z terytorium, które jest celem tego postępowania.** Kara taka nie stanowi zatem „środka” czy „środka przymusu” w rozumieniu dyrektywy.

Trybunał doszedł do wniosku, że **prawo Unii sprzeciwia się przepisowi krajowemu zezwalającemu na skazanie na karę pozbawienia wolności przebywającego nielegalnie obywatela państwa trzeciego, który nie został poddany środkom przymusu, o których mowa w dyrektywie i wobec którego, zakładając, że został umieszczony w ośrodku detencyjnym celem zastosowania postępowania w sprawie wydalenia, nie upłynął maksymalny termin stosowania tego środka detencyjnego**⁴.

Wreszcie, Trybunał przypomniał, że państwa członkowskie mogą przyjmować lub utrzymywać w mocy przepisy prawa karnego, regulujące, z poszanowaniem „dyrektywy w sprawie powrotów” i jej celu, sytuację, w której środki przymusu nie pozwoliły na doprowadzenie do wydalenia obywatela państwa trzeciego, który nielegalnie przebywa na ich terytorium.

Trybunał wywiódł stąd, że **dyrektywa nie sprzeciwia się wymierzaniu, zgodnie z normami krajowymi, sankcji karnych obywatelom państw trzecich, wobec których zastosowano**

³ Wyrok Trybunału z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie [C-61/11 PPU](#) Hassen El Dridi alias Soufi Karim, zob. także [CP 40/11](#).

⁴ „Dyrektywa w sprawie powrotów” ustala maksymalny okres stosowania środka detencyjnego wynoszący osiemnaście miesięcy. Okres ten jest różny w różnych państwach członkowskich; prawo francuskie przewiduje, że maksymalny okres wynosi 45 dni.

postępowanie w sprawie powrotu określone w tej dyrektywie i którzy dalej przebywają nielegalnie na terytorium państwa członkowskiego bez uzasadnionego powodu niepodejmowania działań zmierzających do powrotu.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793